

Zasady postępowania w sprawie przyznania dofinansowania ze środków finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w miejscu zamieszkania w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych

I. Informacje ogólne:

Niniejsze zasady określają:

- 1) Warunki jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie
- 2) Zasady ustalania wysokości i rozliczania przyznanego dofinansowania
- 3) Tryb składania wniosków
- 4) Zasady rozpatrywania wniosków
- 5) Zasady podpisania umowy
- 6) Zasady przekazania środków finansowych
- 7) Katalogi rzeczowe urządzeń, materiałów budowlanych, robót i innych czynności

Ilekróć w niniejszych zasadach jest mowa o:

- 1) **Centrum** – oznacza Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie,
- 2) **Funduszu** – oznacza to Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 3) **komisji** – oznacza to Komisję do spraw opiniowania wniosków o dofinansowanie ze środków Funduszu, powołaną przez dyrektora Centrum,
- 4) **osobie niepełnosprawnej** – oznacza to osobę posiadającą:
  - a) orzeczenie o zaliczeniu do znacznego, umiarkowanego lub lekkiego stopnia niepełnosprawności,
  - b) orzeczenie o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w przypadku osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
  - c) orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
  - d) orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji wydane przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych,
  - e) orzeczenie o zaliczeniu do I, II lub III grupy inwalidów wydane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych przed dniem 1 stycznia 1998 r.,
  - f) orzeczenie o stałej lub długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przed dniem 1 stycznia 1998 r.
- 5) **staroście** – oznacza to Starostę Wołomińskiego,
- 6) **przeciętnym miesięcznym dochodzie obliczonym za kwartał** – oznacza to dochód w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych

(t. j. Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992 z późn. zm.) podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym i podzielony przez trzy miesiące,

- 7) **przeciętnym wynagrodzeniu** – oznacza to przeciętne miesięczne wynagrodzenie w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale od pierwszego dnia następnego miesiąca po ogłoszeniu przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.),
- 8) **barierach** – oznacza to bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne,
- 9) **barierach architektonicznych** – oznacza to wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym,
- 10) **barierach w komunikowaniu się** – oznacza to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji,
- 11) **barierach technicznych** – oznacza to bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne; likwidacja tej bariery powinna powodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym.

II. Warunki jakie muszą spełniać osoby niepełnosprawne ubiegające się o dofinansowanie:

1. O dofinansowanie ze środków Funduszu likwidacji barier mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne jeżeli ta likwidacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem, z tym, że:
  - 1) **na likwidację barier architektonicznych** – osoby niepełnosprawne, które mają **trudności w poruszaniu się** jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują,
  - 2) **na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych** – osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione **potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności**, co zostało potwierdzone m. in. opinią ze specjalistycznych ośrodków diagnostycznych, poradni specjalistycznych oraz innymi opiniami uzasadniającymi potrzebę korzystania z wnioskowanego sprzętu lub zaświadczeniem lekarskim właściwego lekarza specjalisty.

III. Zasady ustalania wysokości i rozliczania przyznanego dofinansowania:

1. Wysokość dofinansowania likwidacji barier może wynosić do 80% kosztów przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia.

2. Dofinansowanie likwidacji barier nie przysługuje osobom niepełnosprawnym, które w ciągu ostatnich trzech lat przed złożeniem wniosku uzyskały odpowiednio na te cele dofinansowanie ze środków funduszu oraz osobom, które w ciągu trzech lat przed złożeniem wniosku były stroną umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu i rozwiązanej z przyczyn leżących po stronie osoby niepełnosprawnej.
3. Dofinansowanie nie obejmuje kosztów likwidacji barier poniesionych przed przyznaniem środków finansowych i zawarciem umowy o dofinansowanie ze środków Funduszu.
4. Dofinansowaniem ze środków Funduszu może być objęta likwidacja barier architektonicznych w budynkach już istniejących (bariery muszą istnieć, aby mogły zostać zlikwidowane). Dofinansowaniem ze środków funduszu nie może być objęte dostosowanie budynku nowo wybudowanego lub będącego w trakcie prac wykończeniowych.
5. Wysokość przyznanego dofinansowania określa się na podstawie zweryfikowanego, przewidywanego kosztu zadania.
6. Podstawą dofinansowania likwidacji barier ze środków Funduszu stanowi umowa zawarta przez Starostę z osobą niepełnosprawną lub w przypadku osoby małoletniej z jej przedstawicielem ustawowym.
7. Umowy na dofinansowanie likwidacji barier zawierane będą w okresie roku budżetowego, w którym uchwalono środki na powyższe dofinansowanie zgodnie z uchwałą Rady Powiatu Wołomińskiego w sprawie określenia zadań na które przeznacza się środki funduszu.
8. Jeżeli osoba niepełnosprawna nie określi we wniosku zakresu likwidacji barier – zakres dofinansowania, w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy, ustala w porozumieniu z tą osobą, Starosta za pośrednictwem Centrum.
9. Rozpatrzenie wniosku nie podlega przepisom Kodeksu postępowania administracyjnego.
10. W przypadku śmierci Wnioskodawcy wniosek nie podlega dalszemu rozpatrzeniu.

IV. Tryb składania wniosków:

1. Wnioski o udzielenie dofinansowania likwidacji barier należy składać w siedzibie Centrum na właściwych drukach wniosków wraz z kompletem wymaganych załączników. Wniosek o udzielenie dofinansowania likwidacji barier architektonicznych i technicznych stanowi załącznik nr 1 do niniejszych zasad, a wniosek na likwidację barier w komunikowaniu się stanowi załącznik nr 2 do niniejszych zasad.
2. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek o dofinansowanie likwidacji barier w każdym czasie.
3. Osoba niepełnosprawna może złożyć wniosek osobiście bądź przez pełnomocnika. W imieniu małoletnich osób niepełnosprawnych wniosek składa przedstawiciel ustawowy.
4. W przypadku złożenia niekompletnego wniosku Centrum występuje w ciągu 10 dni do osoby niepełnosprawnej o jego uzupełnienie lub złożenie dodatkowych dokumentów w przypadku, gdy złożone dokumenty nie w pełni potwierdzają konieczność dofinansowania likwidacji określonej bariery. Nie uzupełnienie wniosku w ciągu 30 dni powoduje pozostawienie wniosku bez rozpatrzenia.
5. Wnioski rozpatruje komisja na posiedzeniach, które odbywają się nie rzadziej niż raz na kwartał. Wniosek podlega ocenie w oparciu o skalę punktową opracowaną przez Centrum.

6. Wnioski rozpatrywane są w miarę posiadanych środków finansowych.
7. Dofinansowanie przyznawane jest wg następującego schematu, z zastrzeżeniem ust. 9, :
  - a) dla kompletnych wniosków złożonych w terminie od 1 stycznia do 31 marca danego roku dofinansowanie przyznawane jest w terminie do 30 kwietnia, a ich realizacja następuje wg listy punktowej w kolejności od najwyższej do najniższej,
  - b) dla kompletnych wniosków złożonych w terminie od 1 kwietnia do 30 czerwca danego roku dofinansowanie przyznawane jest w terminie do 31 lipca, a ich realizacja następuje wg listy punktowej w kolejności od najwyższej do najniższej, włączając w to wnioski z pierwszego kwartału, które nie zostały dofinansowane ze względu na niewystarczającą ilość środków finansowych Funduszu,
  - c) dla kompletnych wniosków złożonych w terminie od 1 lipca do 30 września danego roku dofinansowanie przyznawane jest w terminie do 31 października, a ich realizacja następuje wg listy punktowej w kolejności od najwyższej do najniższej, włączając w to wnioski z pierwszego i drugiego kwartału, które nie zostały dofinansowane ze względu na niewystarczającą ilość środków finansowych Funduszu,
  - d) dla kompletnych wniosków złożonych od 1 października dofinansowanie przyznawane jest w terminie 14 dni od daty wpływu kompletnego wniosku, a ich realizacja następuje wg kolejności wpływu, aż do wyczerpania środków finansowych Funduszu przyznanych na realizację tego zadania, przy czym wnioski nie zrealizowane z poprzednich kwartałów mają pierwszeństwo w realizacji wg kolejności ustalonej wg skali punktowej.
8. W przypadku zwiększenia w ciągu roku kalendarzowego środków finansowych Funduszu dofinansowanie przyznawane jest w pierwszej kolejności wnioskowi z poprzednich kwartałów, uprzednio nie zrealizowanym, aż do wyczerpania środków. Dofinansowanie przyznawane jest wówczas w kolejności odpowiadającej porządkowi realizacji wniosków w danych kwartałach.
9. W przypadku rezygnacji Wnioskodawcy z dofinansowania Centrum może w uzasadnionych przypadkach, na pisemny i umotywowany wniosek, wyrazić zgodę na dofinansowanie innego Wnioskodawcy, z pominięciem procedur określonych w ust. 7 i 8.
10. Decyzje o przyznaniu lub odmowie dofinansowania mogą być podejmowane po podjęciu przez Radę Powiatu Wołomińskiego uchwały dotyczącej podziału środków finansowych Funduszu na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej w danym roku.
11. Wnioskodawcy, którym nie zostało przyznane dofinansowanie z powodu niewystarczającej ilości środków finansowych Funduszu przeznaczonych na dane zadanie w roku rozpatrywania wniosku, mogą wystąpić o dofinansowanie ponownie, składając nowy wniosek, w nowym roku kalendarzowym.
12. Jeżeli wnioskodawca zmarł wniosek nie podlega dalszemu rozpatrywaniu. Należy przyjąć do rozpatrywania kolejny wniosek, który otrzymał najwyższą ocenę punktową.
13. Od odmowy o przyznaniu dofinansowania Wnioskodawcy nie przysługuje odwołanie w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego.

V. Zasady rozpatrywania wniosków:

1. Rozpatrywanie wniosku osoby niepełnosprawnej obejmuje:

- a) ocenę zasadności wniosku,
  - b) sprawdzenie czy wniosek posiada wymagane załączniki,
  - c) sprawdzenie wiarygodności podanych we wniosku informacji, również poprzez dokonanie wizji lokalnej,
  - d) opinię Komisji
2. Przy rozpatrywaniu wniosku osoby niepełnosprawnej bierze się pod uwagę:
- a) stopień i rodzaj niepełnosprawności,
  - b) liczbę osób niepełnosprawności zamieszkałych w danym lokalu,
  - c) warunki mieszkaniowe,
  - d) sytuację zawodową, uczęszczanie do szkoły (w tym wyższej),
  - e) prowadzenie gospodarstwa domowego samotnie lub z rodziną,
  - f) średni dochód na członka rodziny,
  - g) całkowity koszt zadania,
  - h) deklarowany udział własny ponad wymagany 20% wartości zadania,
  - i) wartość zadania,
  - j) możliwość dofinansowania przez sponsora (np. spółdzielnię, urząd gminy, administrację mieszkaniową lub inne podmioty),
  - k) wcześniejsze korzystanie przez osobę niepełnosprawną ze środków Funduszu.
3. W przypadku ograniczonych środków finansowych wnioski nie będą rozpatrywane w kolejności ich złożenia lecz w pierwszej kolejności rozpatrywane będą wnioski osób:
- a) poruszających się na wózkach inwalidzkich;
  - b) po amputacji kończyn dolnych;
  - c) poruszających się przy pomocy urządzeń pomocniczych;
  - d) z inną dysfunkcją ruchu stwarzającą trudności w poruszaniu się pod warunkiem posiadania przez Powiat Wołomiński środków finansowych z Funduszu.
4. W przypadku niewystarczającej ilości środków finansowych z Funduszu przeznaczonych na likwidację barier w danym roku kalendarzowym ustala się maksymalny procent dofinansowania w zależności od miesięcznego dochodu na członka wspólnego gospodarstwa domowego oraz osoby samotnej:

Wysokość dochodu na członka rodziny	Procent dofinansowania do likwidacji barier
do 400 zł	do 80% dofinansowania
od 401 zł do 600 zł	do 70% dofinansowania
od 601 zł do 800 zł	do 60% dofinansowania
od 801 zł do 1.000 zł	do 50% dofinansowania
powyżej 1.001 zł*	do 40% dofinansowania

Wysokość dochodu osoby samotnej	Procent dofinansowania do likwidacji barier
do 600 zł	do 80% dofinansowania
od 601 zł do 800 zł	do 70% dofinansowania
od 801 zł do 1000 zł	do 60% dofinansowania
od 1001 zł do 1.200 zł	do 50% dofinansowania
powyżej 1.201 zł*	do 40% dofinansowania

* w przypadku wysokich dochodów Starosta może obniżyć kwotę dofinansowania poniżej 40% lub odmówić dofinansowania.

5. Rozpatrywanie wniosków odbywa się w dwóch etapach.

Etap I obejmuje:

- a) sprawdzenie, czy wniosek posiada wymagane załączniki,
- b) dokonanie wstępnej wizji lokalnej w celu weryfikacji zasadności zaproponowanego przez wnioskodawcę zakresu zadań,
- c) sprawdzenie wiarygodności podanych we wniosku informacji,
- d) dokonanie oceny wniosku według skali punktowej opracowanej Centrum,
- e) sporządzenie listy wniosków według uzyskanej punktacji – od najwyższej do najniższej.

Etap II obejmuje:

- a) sprawdzenie poprawności rozwiązań technicznych i ich zgodności z zakresem ustalonym w etapie I,
- b) weryfikację przewidywanego kosztu w oparciu o wizję lokalną.

6. Nie podlegają rozpatrywaniu wnioski:

- a) niekompletne,
- b) osób, które po otrzymaniu dofinansowania na cele, określone w ustawie nie dotrzymały warunków umowy,
- c) osób, które otrzymały na wnioskowany cel dofinansowanie w ciągu 3 lat przed złożeniem wniosku.

VI. Zasady podpisania umowy:

1. Szczegółowy koszt urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności ustala się w oparciu o średnie ceny publikowane w informatorach i biuletynach budowlanych lub w regionalnych informatorach, a w przypadku ich braku średnich cen rynkowych.
2. Do obowiązków osoby niepełnosprawnej należy uzyskanie uzgodnień, opinii i pozwoleń wymaganych przepisami szczególnymi oraz pozwolenia na budowę, a także zapewnienia nadzoru inwestorskiego – w koniecznych przypadkach. Koszty uzyskania pozwoleń oraz nadzoru inwestorskiego pokrywa osoba niepełnosprawna.
3. Obowiązkiem osoby niepełnosprawnej jest przedstawienie kosztorysu ofertowego. Zweryfikowany kosztorys określa zakres rzeczowy i finansowy robót budowlanych będących przedmiotem umowy o dofinansowanie.
4. Przekroczenie kosztów ponad wysokość określoną w kosztorysie, stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie, oraz przyjętej do dofinansowania kwoty, także w przypadkach gdy niezbędne było wykonanie dodatkowych robót budowlanych wymaganych przepisami, w tym techniczno-budowlanymi i obowiązującymi polskimi normami oraz zasadami wiedzy technicznej, osoba niepełnosprawna pokrywa ze środków własnych.
5. Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest, w zależności od rodzaju zadania, powierzyć wykonanie budowy lub robót budowlanych wybranym przez siebie podmiotom i zawrzeć stosowne umowy o roboty budowlane z wykonawcą. Umowa z wykonawcą powinna przewidywać udzielenie gwarancji na wykonanie prac oraz zachować terminy wykonania

prac określone w umowie o dofinansowanie zawartej między Starostą a osobą niepełnosprawną. W każdym przypadku osoba niepełnosprawna ponosi pełną odpowiedzialność za działania wykonawcy. O zawarciu umowy z wykonawcą wnioskodawca zobowiązany jest powiadomić Centrum w terminie 7 dni od daty jej zawarcia.

6. Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do powiadomienia Centrum w formie pisemnej, pod rygorem rozwiązania umowy, o każdej zmianie mającej wpływ na realizację zobowiązań wynikających z umowy o dofinansowanie, w terminie 7 dni od zaistnienia zdarzenia.

VII. Zasady przekazania środków finansowych:

1. Przekazanie środków finansowych następuje w formie przelewu na wskazany rachunek bankowy sprzedawcy/dostawcy urządzeń/wykonawcy robót po dostarczeniu przez osobę niepełnosprawną oryginałów:
  - a) faktur VAT lub rachunków wystawionych na osobę niepełnosprawną przez wykonawców lub dostawców o terminie płatności nie krótszym niż 30 dni od daty wystawienia,
  - b) polecenia przelewu na konto wykonawcy robót, przekazu pocztowego lub dowodu wpłaty potwierdzającego uiszczenie udziału własnego w kosztach realizacji zadania,
  - c) podstawy ustalenia kosztu robót, w formie kosztorysu powykonawczego,
  - d) oświadczenia osoby niepełnosprawnej o wykonaniu zadania i braku zastrzeżeń co do zakresu i jakości wykonanych prac określonych w umowie,
  - e) protokołu końcowego odbioru robót, określającego koszt i zakres wykonanych robót, podpisanego przez inspektora nadzoru oraz osobę niepełnosprawną,
  - f) rozliczenia zużycia materiałów wg pozycji kosztorysu w przypadku rozliczenia rachunkami zakupów materiałów.
2. Warunkiem przekazania środków finansowych jest:
  - a) podpisanie przez osobę niepełnosprawną, wykonawcę robót, inspektora nadzoru (jeżeli jego powołanie wynikało z odpowiednich przepisów) i przedstawicieli Działu ds. Osób Niepełnosprawnych Centrum protokołu końcowego odbioru robót, określającego zakres wykonanych robót,
  - b) przedłożenie przez osobę niepełnosprawną do Działu ds. Osób Niepełnosprawnych Centrum dokumentów rozliczeniowych w terminie 14 dni od daty ich wystawienia,
  - c) przelew dokonywany jest po dostarczeniu przez osobę niepełnosprawną faktur lub rachunków uproszczonych, wystawionych na wnioskodawcę przez wykonawcę usług lub dostawców towarów - o terminie płatności nie krótszym niż 30 dni od daty ich wystawienia, opatrzonych przez pracownika Działu ds. Osób Niepełnosprawnych Centrum klauzulą "***płatne ze środków PFRON w wysokości ...***"
3. W razie doręczenia przez osobę niepełnosprawną faktury VAT po upływie terminu jej płatności, naliczone przez wykonawcę odsetki pokrywa osoba niepełnosprawna.
4. W rozliczeniu nie uwzględnia się kosztów opłat i kar umownych, a także podatków od towarów i usług w przypadku, gdy osoba niepełnosprawna jest płatnikiem podatku VAT.

5. Przekazanie środków finansowych nastąpi w terminie 14 dni od dnia złożenia wymaganego kompletu dokumentów, bezpośrednio przelewem na wskazany na fakturze rachunek bankowy z zastrzeżeniem ust. 1, 2 i 3.
6. Przedłożone dokumenty podlegają weryfikacji przez Centrum pod względem zgodności z wnioskiem, uzgodnionym kosztem i zakresem robót oraz podpisaną umową. Starosta zastrzega sobie prawo przekazania środków finansowych do wysokości zweryfikowanych kwot.
7. Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do:
  - a) użytkowania zakupionych urządzeń zgodnie z przeznaczeniem,
  - b) dokonywania na własny koszt konserwacji i napraw zamontowanych urządzeń,
  - c) umożliwienia pracownikom Centrum przeprowadzenia kontroli w okresie 3 lat w zakresie przedmiotu umowy.
8. W przypadku ujawnienia w trakcie kontroli, o której mowa w ust. 7 lit. c, braku urządzeń i sprzętu, na który przyznano dofinansowanie ze środków Funduszu, osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do dokonania zwrotu tych środków wraz z ustawowymi odsetkami licząc od daty otrzymania dofinansowania.

VIII. Katalogi rzeczowe urządzeń, materiałów budowlanych, robót i innych czynności:

1. W zależności od rodzaju niepełnosprawności, wymienionego w orzeczeniu i stanowiącego podstawę zaliczenia do określonego stopnia niepełnosprawności oraz indywidualnych potrzeb, wnioskodawcy wybierają urządzenia, materiały budowlane oraz rodzaj robót lub innych czynności, na jakie chcą przeznaczyć środki własne i Funduszu oraz określają przewidywany, całkowity koszt zadania z zakresu likwidacji barier, na podstawie:
  - a) ofert producentów lub dostawców urządzeń,
  - b) indywidualnych kalkulacji producentów,
  - c) kosztorysów inwestorskich opracowanych zgodnie z obowiązującymi przepisami (przy opracowywaniu kosztorysów zaleca się stosowanie informatorów i biuletynów budowlanych np. „Sekoebud”, a w przypadku braku odpowiednich pozycji, można stosować informatory regionalne).
2. Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte w ramach dofinansowania **likwidacji barier architektonicznych** w szczególności obejmuje:
  - 2.1. **dla osób niepełnosprawnych ruchowo, z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim oraz osób z dysfunkcją narządu ruchu** – potwierdzonych orzeczeniem i aktualnym zaświadczeniem lekarskim:
    - a) udokumentowane koszty przeprowadzki do lokalu wymagającego małego przystosowania do potrzeb osoby niepełnosprawnej ruchowo,
    - b) budowę pochylni i dojścia do budynku mieszkalnego, zapewniającego osobom niepełnosprawnym samodzielny dostęp do lokalu,
    - c) wyrównanie nawierzchni chodnika w pobliżu (do 5 m) wjazdu na pochylnię oraz dojścia do budynku,
    - d) zakup, dostawę i montaż:
      - podnośnika,

- platformy schodowej,
  - transportera schodowego,
  - windy przyściennej,
  - innych urządzeń do transportu pionowego,
- e) zakup, dostawę i montaż poręczy i uchwytów w ciągach komunikacyjnych oraz uchwytów ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych,
- f) roboty polegające na:
- likwidacji progów,
  - likwidacji zróżnicowania poziomu podłogi,
- g) przystosowanie drzwi:
- zakup i montaż drzwi wejściowych o szerokości w świetle ościeżnicy co najmniej 90 cm, wobec nie możliwości wstawienia drzwi o takich wymiarach dopuszcza się montaż drzwi o szerokości 80 cm, w przypadku pozostałych drzwi co najmniej 80 cm,
  - zakup i montaż drzwi przesuwanych (dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim,
  - zakup i montaż systemu otwierania drzwi, w tym balkonowych uruchamianych przyciskiem (dla osób o niesprawnych rękach),
  - zakup i montaż zabezpieczenia drzwi (do wysokości 40 cm od podłogi) przed uszkodzeniami mechanicznymi i zainstalowanie ościeżnicy stalowej (dla osób wyłącznie poruszających się na wózku inwalidzkim),
  - zakup i montaż okuć do drzwi balkonowych i okien, umożliwiające ich samodzielną obsługę przez osobę poruszającą się na wózku inwalidzkim – gdy montaż okuć ze względu na stan techniczny okien i drzwi balkonowych jest możliwy – w kuchni i jednym pokoju, wybranym przez osobę niepełnosprawną,
  - zakup i wymiana drzwi balkonowych w przypadkach, o których mowa wyżej, gdy montaż okuć nie jest możliwy,
  - zakup i zainstalowanie systemu automatycznego otwierania drzwi do garażu – dla osób niepełnosprawnych posiadających i prowadzących samodzielnie samochód oraz prowadzących działalność gospodarczą lub zatrudnionych na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony,
- h) dostosowanie stolarki okiennej do samodzielnej obsługi przez osobę niepełnosprawną zamieszkującą z inną osobą niepełnosprawną lub samotnie,
- i) wymianę wykładziny podłogowej (w miarę konieczności z podłożem), jeżeli stwarza trudności w poruszaniu się, w szczególności roboty izolacyjne podłóg, wykonanie podkładów i posadzki,
- j) wykonanie przyłączy wodociągowych, kanalizacyjnych od sieci zewnętrznych (istniejącego pionu) do urządzeń sanitarnych oraz instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej,
- k) adaptację pomieszczeń na łazienkę i wc, a także przystosowanie już istniejących pomieszczeń higieniczno-sanitarnych do potrzeb osoby niepełnosprawnej:
- zakup i montaż wanny niskodennej z dnem antypoślizgowym lub kabiny prysznicowej z brodzikiem bezprogowym z dnem ryflowanym (bądź wykonanie brodzika z płytek),
  - zakup i montaż kompaktu wc przystosowanego dla osoby niepełnosprawnej,
  - zakup i montaż umywalki przystosowanej do osoby niepełnosprawnej,

- zakup i montaż lustra uchylnego dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim,
  - zakup i montaż bidetu przystosowanego dla osoby niepełnosprawnej,
  - zakup i montaż taboretu prysznicowego, siedziska wannowego, leżaka kąpielowego, wózka lub krzeselka toaletowego,
- l) przystosowanie wyposażenia kuchni do samodzielnej obsługi przez osobę niepełnosprawną w tym:
- obniżenie i obudowa zlewozmywaka oraz zakup i montaż niskich blatów, umożliwiające dojazd wózkiem inwalidzkim,
  - zakup i montaż ruchomych półek oraz pojemników na specjalnych prowadnicach,
  - zakup i montaż zawiasów umożliwiających otwieranie drzwiczek pod kątem większym niż 90° (do 170°),
  - zakup i montaż zatrasków magnetycznych,
- m) instalowanie gniazd wtykowych i wyłączników w strefie dostępnej dla osoby siedzącej,
- n) tynkowanie, wykonanie podkładów pod licowanie ścian płytkami, malowanie tynków ścian i sufitów, jeśli jest to związane z adaptacją pomieszczeń albo z przystosowaniem pomieszczeń już istniejących,
- o) budowę instalacji oraz zakup i montaż urządzeń do ogrzewania z własnym źródłem ciepła na paliwo gazowe, olejowe lub energię elektryczną w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej,
- p) koszty wykonania robót budowlanych i materiałów budowlanych związanych z robotami wymienionymi w lit od b) do o),
- 2.2. dla osób z dysfunkcją narządu wzroku:**
- a) zakup, dostawę i montaż poręczy i uchwyty w ciągach komunikacyjnych oraz uchwyty ułatwiających korzystanie z urządzeń higieniczno-sanitarnych,
- b) roboty polegające na:
- likwidacji progów,
  - likwidacji poziomów podłogi,
- c) wymianę wykładziny podłogowej (w miarę konieczności z podłożem), jeżeli stwarza trudności w poruszaniu się, w szczególności roboty izolacyjne podłóg, wykonanie podkładów i posadzki,
- d) modernizacja pomieszczeń higieniczno-sanitarnych z przystosowaniem dla osoby niepełnosprawnej, ewentualnie adaptacja pomieszczeń na pomieszczenia higieniczno-sanitarne wraz z wyposażeniem, gdy ze względów technicznych jest to korzystniejsze,
- e) zakup kuchni mikrofalowej oraz zakup i montaż kuchni elektrycznej w przypadku wyposażenia lokalu w kuchnię węglową lub gazową w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej,
- f) oznakowanie wyposażenia lokalu i ciągów komunikacyjnych różnym kolorem lub fakturą,
- g) wykonanie dodatkowego oświetlenia w pomieszczeniu lub zmiana sposobu oświetlenia dla wnioskodawców z orzeczonym umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności,
- h) montaż zabezpieczenia wypełnienia skrzydła drzwi przed stłuczeniem lub wymiana skrzydła drzwi,

- i) trwale oznakowanie narożników budynku,
  - j) wprowadzenie oznakowania kolorystycznego, fakturowego elementów pionowych i poziomych małej architektury oraz ograniczenia krawężnikami lub opaskami o odmiennej fakturowo lub kolorystycznie nawierzchni,
  - k) budowę pochylni i dojścia do budynku mieszkalnego, zapewniającego osobom niepełnosprawnym samodzielny dostęp do lokalu,
  - l) budowa instalacji oraz zakup i montaż urządzeń do ogrzewania z własnym źródłem ciepła na paliwo gazowe, olejowe lub energię elektryczną w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej zamieszkałej samotnie lub z inną osobą niepełnosprawną mającą trudności w poruszaniu się,
  - m) koszty wykonania robót budowlanych i materiałów budowlanych związanych z robotami wymienionymi w lit od a) do l),
3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowaniem likwidacji barier architektonicznych ze środków Funduszu mogą być objęte zakupy urządzeń wraz z montażem, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności nie wymienione w ust. 2.
4. Jeżeli Wnioskodawca nie określi we wniosku zakresu likwidacji barier zakres ten, w zależności od rodzaju i stopnia samodzielności osoby niepełnosprawnej ustalonego w porozumieniu z tą osobą, określa Centrum.
5. Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte w ramach dofinansowania **likwidacji barier w komunikowaniu się** w szczególności obejmuje:
- 5.1. **dla osób niepełnosprawnych ruchowo, z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim oraz osób z dysfunkcją narządu ruchu** – potwierdzonych orzeczeniem i aktualnym zaświadczeniem lekarskim:
- a) zakup i montaż aparatu telefonicznego bezprzewodowego,
  - b) zakup faxu,
  - c) zakup sprzętu komputerowego i oprzyrządowania komputerowego (skorelowane z konkretną niepełnosprawnością) dla dorosłych osób niepełnosprawnych z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w wieku aktywności zawodowej, zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy (okres zarejestrowania minimum 6 miesięcy) oraz dla młodzieży i dzieci. Dofinansowanie takiego sprzętu musi być ściśle związane z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej, co zostało potwierdzone m. in. opinią ze specjalistycznych ośrodków diagnostycznych, poradni specjalistycznych oraz innymi opiniami uzasadniającymi potrzebę korzystania z wnioskowanego sprzętu lub zaświadczeniem lekarskim właściwego lekarza specjalisty.
- 5.2. **dla osób z dysfunkcją narządu wzroku:**
- a) zakup i montaż aparatów telefonicznych (z klawiaturą brajlowską),
  - b) zakup maszyny do pisania pismem Braille'a,
  - c) zakup materiałów optycznych i elektrooptycznych (lupy elektroniczne, okulary, monookulary, okulary video dom, powiększalniki telewizyjne, lupy monitorowe, ds.),
  - d) zakup radia CB, krótkofalówki, magnetofonu, radiomagnetofonu, dyktafonu,
  - e) zakup urządzeń mechanicznych, elektrycznych lub elektronicznych, które posiadają interfejs dźwiękowy, brajlowski lub powiększone znaki,
  - f) zakup programu do skanera rozpoznającego pismo Braille'a,

- g) zakup urządzeń i materiałów do sporządzania napisów brajlowskich,
- h) urządzenia czytające,
- i) syntezatory mowy dla osób niewidomych,
- j) notatniki i organizatory dla osób niewidomych.

5.3. dla osób z dysfunkcją narządu słuchu i/lub mowy:

- a) zakup i montaż specjalistycznej sygnalizacji świetlnej,
  - b) wyposażenie dzwonka do drzwi w sygnalizację świetlną,
  - c) wyposażenie aparatu telefonicznego w sygnalizację świetlną,
  - d) sygnalizatory optyczne do aparatów telefonicznych, tekstofonów, telefaksów, wideofonów,
  - e) inne sygnalizatory optyczne zastępujące dźwięk,
  - f) zakup budzików świetlnych i wibracyjnych,
  - g) zakup i montaż faksu, telefaksu, tekstofonu, wideofonu lub pagera,
  - h) zakup i montaż wzmacniacza do aparatu telefonicznego,
  - i) zakup laryngofonu,
  - j) zakup przenośnych indywidualnych wzmacniaczy dźwięku, słuchawek, mini pętli indukcyjnych,
  - k) zakup indywidualnych urządzeń akustycznych przybliżających dźwięki (działających na FM lub podczerwień),
  - l) zakup urządzeń wspomagających odbiór dźwięku z telewizora (przewodowych i bezprzewodowych),
  - m) zakup aparatów słuchowych (w tym generatorów szumu),
  - n) zakup i instalacja modemu, faxmodemu, telefonicznego łącza ISDN umożliwiającego dostęp do łączności wizualnej oraz zestawu urządzeń umożliwiających taką łączność za pośrednictwem komputerów i sieci telefonicznej,
  - o) zakup i montaż systemu video domofonowego,
  - p) zakup i montaż aparatów telefonicznych z cewką indukcyjną w słuchawce i wzmacniaczem,
  - q) zakup komunikatorów dla osób nie mówiących,
  - r) zakup sprzętu komputerowego oraz oprzyrządowania komputerowego (skorelowane z konkretną niepełnosprawnością) dla dorosłych osób niepełnosprawnych z co najmniej umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w wieku aktywności zawodowej, zarejestrowanych jako bezrobotne lub poszukujące pracy (okres zarejestrowania minimum 6 miesięcy) oraz dla młodzieży i dzieci. Dofinansowanie takiego sprzętu musi być ściśle związane z indywidualnymi potrzebami osoby niepełnosprawnej, potwierdzonymi przez lekarza specjalistę.
6. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowaniem likwidacji barier w komunikowaniu się ze środków Funduszu mogą być objęte zakupy urządzeń wraz z montażem lub innych czynności nie wymienione w pkt 4.
7. Katalog rzeczowy urządzeń, materiałów budowlanych, robót lub innych czynności, jakie mogą być objęte w ramach dofinansowania **likwidacji barier technicznych** w szczególności obejmuje:

7.1. dla osób niepełnosprawnych ruchowo, z koniecznością poruszania się na wózku inwalidzkim oraz osób z dysfunkcją narządu ruchu – potwierdzonych orzeczeniem i aktualnym zaświadczeniem lekarskim:

- a) krzesło prysznicowe,
- b) taboret prysznicowy,
- c) siedzisko wannowe,
- d) leżak kąpielowy,
- e) krzesło toaletowe,
- f) podnośnik wannowy,
- g) nadstawka sedesowa,
- h) podnośnik,
- i) wykonanie instalacji oraz zakup i montaż urządzeń do ogrzewania z własnym źródłem ciepła na paliwo gazowe, olejowe lub energię elektryczną w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej zamieszkującej samotnie ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub z drugą osobą niepełnosprawną ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

7.2. dla osób z dysfunkcją narządu wzroku:

- a) aparat lub urządzenie do wykrywania przeszkód,
  - b) czasomierz (brajlowski, mówiący, z wyświetlaczem lub dużymi cyframi),
  - c) termometr (brajlowski, mówiący lub o podwyższonym polu odczytu),
  - d) pralka automatyczna z interfejsem dźwiękowym lub brajlowskim (dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności zamieszkałych samotnie lub z inną osobą niepełnosprawną o znacznym stopniu niepełnosprawności z tytułu narządu wzroku),
  - e) wykonanie instalacji oraz zakup i montaż urządzeń do ogrzewania z własnym źródłem ciepła na paliwo gazowe, olejowe lub energię elektryczną w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej zamieszkującej samotnie ze znacznym stopniem niepełnosprawności lub z drugą osobą niepełnosprawną ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
  - f) zakup kuchni mikrofalowej oraz zakup i montaż kuchni elektrycznej w przypadku wyposażenia lokalu w kuchnię węglową lub gazową w lokalu lub budynku mieszkalnym osoby niepełnosprawnej, ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.
8. W szczególnie uzasadnionych przypadkach dofinansowaniem likwidacji barier technicznych ze środków Funduszu mogą być objęte zakupy urządzeń wraz z montażem lub innych czynności nie wymienione w pkt 6.

IX. Postanowienia końcowe:

1. Starosta sprawuje nadzór nad wykorzystaniem środków Funduszu przekazywanych na dofinansowanie likwidacji barier, w szczególności barier architektonicznych.
2. Na wniosek Starosty Centrum udziela informacji dotyczących sposobu i stopnia wykorzystania środków Funduszu.
3. Centrum zapewnia kontrolę nad prawidłowością wydatkowania środków.
4. Pozostałe warunki i wymogi nie zawarte w niniejszych zasadach określa:

- a) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2008 r. Nr 14, poz. 92 z późn. zm.),
- b) rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 96, poz. 861 z późn. zm.).